

**RELATIONSHIPS OF HEALTH STATUS, FAMILY RELATIONS,
AND LONELINESS TO DEPRESSION IN OLDER ADULTS**

PORNPEN SAMPAO

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(PSYCHIATRIC AND MENTAL HEALTH NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2005

ISBN 974-04-5862-9

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพ สัมพันธภาพในครอบครัว ความว้าเหว่ และภาวะซึมเศร้าใน
ผู้สูงอายุ (RELATIONSHIPS OF HEALTH STATUS, FAMILY RELATIONS, AND
LONELINESS TO DEPRESSION IN OLDER ADULTS)

พรเพ็ญ สำเภา 4536578 RAPM/M

พย.ม. (การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : โสภิต แสงอ่อน, Ph.D. (Nursing), พรทิพย์ มาลาธรรม, Ph.D.
(Nursing)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายแบบศึกษาความสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพ สัมพันธภาพในครอบครัว ความว้าเหว่ และภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ โดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีทางจิตสังคมของภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุเป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยนาท จำนวน 96 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 7 ส่วน ได้แก่ แบบทดสอบหมวดหมู่, แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป, แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ดัชนีบาร์เทิล, แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ดัชนีจุฬา, แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว, แบบวัดความว้าเหว่, และแบบวัดความเศร้าในผู้สูงอายุไทย วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติบรรยาย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ร้อยละ 37.5 มีภาวะซึมเศร้าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวนของปัญหาสุขภาพ และความว้าเหว่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะซึมเศร้า ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมและสัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า และเมื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่สามารถทำนายภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ พบว่า จำนวนของปัญหาสุขภาพ สัมพันธภาพในครอบครัว และความว้าเหว่ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุได้ร้อยละ 62 ($F = 50.87, p < .001$). ส่วนความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมไม่เพิ่มอำนาจการทำนายของภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุได้

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่าพยาบาลควรที่จะตระหนักถึงภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันการเกิดภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันภาวะว้าเหว่ ลดปัญหาสุขภาพ และการส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว

RELATIONSHIPS OF HEALTH STATUS, FAMILY RELATIONS, AND LONELINESS
TO DEPRESSION IN OLDER ADULTS.

PORNPEN SAMPAO 4536578 RAPM/M

M.N.S. (PSYCHIATRIC AND MENTAL HEALTH NURSING)

THESIS ADVISORS: SOPIN SANGON, Ph.D. (NURSING), PORNTIP MALATHUM,
Ph.D. (NURSING)

ABSTRACT

The aim of this descriptive correlational research was to investigate the relationship of health status, family relations, and loneliness to depression in older adults. The psychosocial theory for depression in older adults was used to guide this study. The research sample consisted of 96 persons who lived in Chainat Province. The sample was selected by multi-stage random sampling. The seven instruments used in the study were the Set Test, Demographic Data Form, the Modified Barthel ADL Index, the Chula ADL Index, the Family Relationship Inventory, the Loneliness Inventory, and the Thai Geriatric Depression Scale. The data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's product moment correlation, and Stepwise multiple regression.

The results revealed that the majority of older adults (37.5%) had moderate depression. The number of health problems and loneliness were positively correlated to depression. Functional ability and family relations were negatively correlated to depression. Loneliness, family relations and the number of health problems could jointly explain 62% of the variance in depression in older adults. However, functional ability did not emerge as a significant predictor of depression in older adults.

This study suggests that nurses should be aware of depression in older adults. In order to prevent depression in older adults, nurses should aim to prevent loneliness, minimize health problems, and promote family relations.

KEY WORD: HEALTH STATUS/ FAMILY RELATIONS/ LONELINESS /DEPRESSION/
OLDER ADULTS